

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **I. N.**, zastoupena Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem Jaklovecká 18/1249, Ostrava – Slezská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 7. 2016, č. j. 18 Ad 17/2014 - 138,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Petru Miketovi, advokátovi se sídlem Jaklovecká 18/1249, Ostrava – Slezská Ostrava, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3.146 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 2. 2014, č. j. X, Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své prvoinstanční rozhodnutí ze dne 23. 9. 2013, č. j. X, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), pro nesplnění zákonných podmínek uvedených v § 39 a § 44 tohoto zákona.

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji zamítl rozsudkem ze dne 2. 10. 2014, č. j. 18 Ad 17/2014 – 43. Tento rozsudek byl však po kasační stížnosti podané žalobkyní zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 7 Ads 240/2014 – 14, a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení. Rozsudkem ze dne 14. 7. 2016, č. j. 18 Ad 17/2014 – 138, krajský soud žalobu opět zamítl.

[3] Krajský soud si pro účely přezkumného soudního řízení nejprve opatřil pouze posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „posudková komise v Ostravě“) ze dne 14. 8. 2014. V průběhu dalšího řízení si pak opatřil doplňující posudek téže posudkové komise ze dne 9. 4. 2015, srovnávací posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích (dále jen „posudková komise v Českých Budějovicích“) ze dne 30. 6. 2015 a doplňující posudky téže posudkové komise ze dne 6. 10. 2015 a ze dne 5. 4. 2016.

[4] Z takto doplněného dokazování podle krajského soudu vyplývá, že k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní pro invaliditu III. stupně, tato invalidita byla stanovena od 20. 1. 2011, přičemž před tímto datem invalidní nebyla. Uvedený závěr učinila posudková komise v Českých Budějovicích ve svém posudku ze dne 30. 6. 2015 a na svém závěru setrvala i v doplňujících posudcích ze dne 6. 10. 2015 a 5. 4. 2016. Podle názoru krajského soudu je v těchto posudcích řádně vysvětlen odlišný posudkový závěr, než jaký učinila posudková komise v Ostravě. Posudek této posudkové komise dostatečně a srozumitelně vysvětlil, proč je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně lehká mentální retardace komplikovaná chronickou úzkostně depresivní poruchou až těžké intenzity a nikoliv psoriasis vulgaris v generalizované formě s psoriatickou artritidou, jak ve svém posudku tvrdila posudková komise v Ostravě. Krajský soud považoval uvedený posudek posudkové komise v Českých Budějovicích, ve znění jeho doplňků za dostačující, neboť vycházel z veškeré dostupné zdravotní dokumentace žalobkyně i všech žalobkyní předložených lékařských nálezů v průběhu tohoto řízení. Krajský soud dále zdůraznil, že se na těchto posudcích kromě posudkového lékaře podíleli i další odborní lékaři z oboru psychiatrie a interny. Za přesvědčivě odůvodněné považoval krajský soud i datum, od kterého byla žalobkyně uznána invalidní ve III. stupni invalidity, tj. od 20. 1. 2011. V posudku se totiž opakovaně uvádí, že pro rozhodující zdravotní postižení byla žalobkyně vyšetřována psychologicky a psychiatricky, že měla poruchy sociability již od dětství, přičemž ukončila povinnou školní docházku, poté se vyučila a vykonávala zaměstnání, které bylo ukončeno z důvodu zrušení pracoviště. Teprve až dne 18. 1. 2011 byl její zdravotní stav takový, že vyžadoval hospitalizaci, kterou však žalobkyně podle lékařské dokumentace odmítla. Podle posudkové komise se právě v této době její zdravotní stav natolik zhoršil, že přestala být schopna výkonu práce, a proto ji považuje za dobu vzniku invalidity.

[5] Krajský soud proto dospěl k závěru, že žalobkyně je invalidní pro invaliditu III. stupně od 20. 1. 2011, přičemž před tímto datem invalidní nebyla. Protože se domáhala přiznání invalidního důchodu od 16. 7. 2001, nezbylo krajskému soudu, než opětovně žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

pokračování

III.

[6] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[7] Přestože byl ve věci vypracován posudek posudkové komise v Českých Budějovicích, jehož závěry jsou významně odlišné oproti závěru posudkové komise v Ostravě, na jehož závěrech krajský soud odůvodnil svůj první rozsudek v této věci, nebyly pochybnosti o správnosti závěrů o lékařském stavu stěžovatelky ani v dalším řízení u krajského soudu odstraněny takovým způsobem, aby bylo možné považovat závěry posudkové komise v Českých Budějovicích za zcela jednoznačné a pro rozhodnutí dostatečné.

[8] V řízení tak existují dva posudky. Posudková komise v Ostravě uvádí, že stěžovatelka je invalidní od 27. 8. 2010 a jedná se o invaliditu I. stupně, zatímco posudek posudkové komise v Českých Budějovicích uvádí, že stěžovatelka je invalidní od 20. 1. 2011 a jedná o invaliditu III. stupně.

[9] Aby byly objasněny rozdílnosti v závěrech uvedených posudků, stěžovatelka navrhla, aby byli soudem vyslechnuti členové posudkové komise a vysvětlili rozdílné závěry v obou posudcích. Tento důkaz nebyl proveden, přestože není zřejmé, proč až právě datum 20. 1. 2011 je dnem, kdy se stěžovatelka stala invalidní podle názoru posudkové komise v Českých Budějovicích.

[10] Stěžovatelka opakovaně upozorňovala, že z důvodu změny své praktické lékařky nebyla posudkovým komisím zaslána kompletní zdravotnická dokumentace a posudkové komise tak vycházely pouze ze zpráv, které jim byly předloženy, aniž by se jednalo o kompletní dokumentaci, popisující zdravotní stav stěžovatelky od jejího dětství. Teprve v doplňujícím posudku posudkové komise v Českých Budějovicích ze dne 5. 4. 2016 je zmínka o některých lékařských zprávách stěžovatelky z jejího dětství, rozhodně se však nejedná o popis všech zdravotních zpráv, které jsou ve věci významné a které popisují její zdravotní omezení. V tomto doplňujícím posudku je otázce psychického onemocnění, které má zakládat důvody invalidity, věnováno několik řádků, přestože je odpověď na tuto otázku stěžejní pro rozhodnutí ve věci. Uvádí se zde, že sice byly již od dětství diagnostikovány psychologické a psychiatrické problémy, tyto jí však nebránily v ukončení povinného školního vzdělání. Stěžovatelka se vyučila šičkou a v oboru pracovala. Posudková komise však vůbec nezjišťovala, zda stěžovatelka skutečně pracovala jako šička a jaká byla její absence na pracovišti, a nehodnotí psychický stav stěžovatelky. Stěžovatelka přitom v zaměstnání vykonávala jen velmi nenáročné pomocné práce, přesto však byla neustále v pracovní neschopnosti, protože objektivně nebyla schopna práci zvládat. Tvzení posudkové komise, že byl zdravotní stav stěžovatelky před 20. 1. 2011 uspokojivý a nezakládal důvod pro přiznání invalidity, je nepodložené.

[11] Stěžovatelka namítla, že souhrn onemocnění psychického, plicního a pohybového charakteru ji omezoval a omezuje ve výběru povolání natolik, že jí neumožňuje výkon jakéhokoliv zaměstnání. Tento stav je neměnný od jejího narození.

[12] Stěžovatelka ve svém vyjádření ze dne 6. 5. 2015 poukazovala na nesprávnost závěrů posudkové komise, a přestože krajský soud žádal, aby posudková komise k tomuto vyjádření podala stanovisko, nestalo se tak. Stěžovatelka je nadále přesvědčena, že závěry posudkových komisí jsou nejasné, nepřesvědčivé a nedávají jednoznačnou odpověď, kdy se stěžovatelka stala invalidní, jaké onemocnění bylo důvodem pro přiznání invalidity, k jaké konkrétní změně ve zdravotním stavu stěžovatelky došlo, že právě 21. 1. 2011 je dnem, od kterého lze u ní stanovit invaliditu III. stupně. Žádná z posudkových komisí neuvedla, jaký konkrétní životní impuls byl důvodem pro tak zásadní změnu v posuzování zdravotního stavu stěžovatelky, kdy do 20. 1. 2011 nebyla tato invalidní a od uvedeného termínu se již naopak jedná o invaliditu III. stupně.

[13] Krajský soud se s uvedenými otázkami nevypořádal, a přestože existují v posudkových závěrech zřejmé rozdíly, tyto se nepokusil odstranit. Za situace, kdy se jedná o odborné otázky, považuje stěžovatelka za nesprávný postup, kdy je upřednostněn odborný závěr jedné posudkové komise oproti závěru jiné posudkové komise, kdy navíc o správnosti obou uvedených závěrů existují vážné pochybnosti.

[14] Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[15] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že v nalézacím řízení byly vypracovány posudky posudkových komisí v Ostravě (14. 8. 2014 a 9. 4. 2015) a Českých Budějovicích (30. 6. 2015, 6. 10. 2015 a 5. 4. 2016).

[16] Stěžovatelce byla uznána invalidita třetího stupně s datem vzniku 20. 1. 2011 a trvalou platností posouzení. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla určena chronifikovaná smíšená úzkostně depresivní porucha, intelekt na hranici slaboduchosti a lehké mentální retardace, u osobnosti závislé, nezralé.

[17] Stěžovatelka opakovaně žádala o zpětné uznání invalidity k datu 16. 7. 2001, kdy o invalidní důchod žádala poprvé, a napadala postupně všechny prvoinstanční i druhoinstanční posudky, které byly ve věci vypracovány.

[18] Ve všech posudcích bylo konstatováno podrobné prostudování bohatě doložené dokumentace, ze které souhrnně vyplývá, že stěžovatelka je osobou s intelektem v oblasti subnormy až lehké debility. Mentální inferiorita jí však nebránila dokončit základní školní docházku, absolvovat SOU ve výučním oboru dámská krejčová, být zaměstnána v oboru a pak jako šička obuvi do r. 1997, kdy došlo ke zrušení pracoviště. Uváděná porucha sociability v dětství tedy nebránila dokončení školní docházky, přípravě na kvalifikované budoucí povolání a jeho výkonu.

[19] Podle doložených posudků posudkové komise v Českých Budějovicích nebyla stěžovatelka v době od 16. 7. 2001 do 31. 12. 2009 plně ani částečně invalidní, v době od 1. 1. 2010 do 19. 1. 2011 nebyla invalidní v žádném stupni invalidity. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatelka nebyl takového stupně, aby možnost uznání nějakého stupně invalidity umožnil. Od 20. 1. 2011 byla stěžovatelka uznána invalidní ve

pokračování

třetím stupni pro zhoršení psychického stavu – úzkostná depresivní reakce – takové tíže, že byla doporučena hospitalizace na psychiatrickém oddělení, kterou stěžovatelka odmítla.

[20] Stanovisko žalované je takové, že souhlasí s výsledky hodnocení funkčního postižení ve výše uvedených posudcích, s datem vzniku invalidity, s výrokem i s dobou platnosti posudku (do 31. 12. 2018). Výsledné posouzení lze hodnotit jako pro-klientské.

V.

[21] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[22] Kasační stížnost není důvodná.

[23] V dané věci se jedná o druhý rozsudek krajského soudu o žalobě stěžovatelky, přičemž předchozí rozsudek ze dne 2. 10. 2014, č. j. 18 Ad 17/2014 – 43, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 7 Ads 240/2014 – 14. Nejvyšší správní soud nepovažoval posudek posudkové komise v Ostravě ze dne 14. 8. 2014 za úplný a přesvědčivý. Podle jeho názoru neobjasnila posudková komise dostatečně příčiny omylů posudkových lékařů (asthma bronchiale-invalidita druhého stupně od 22. 2. 2010 a duševní postižení-invalidita třetího stupně od 20. 1. 2011) a na rozdíl od těchto posudkových lékařů určila zcela jiné rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky s dopadem na její invaliditu (psoriatická artritida-invalidita prvního stupně od 27. 8. 2010). Posudek se také nedostatečně vyjádřil k datu vzniku invalidity I. stupně stěžovatelky od 27. 8. 2010. Není proto přesvědčivý závěr, že v období od 16. 7. 2001 do 31. 12. 2009 nebyla stěžovatelka ani plně ani částečně invalidní. Krajský soud se dále nevypořádal s námitkami zástupce stěžovatelky k tomuto posudku spočívající v tom, že duševní onemocnění stěžovatelky není považováno za rozhodující, ačkoliv bylo dříve důvodem pro uznání invalidity III. stupně a namísto tohoto onemocnění je rozhodující příčinou zdravotního postižení stěžovatelky psoriatická artritida. Krajský soud navíc nevysvětlil své úvahy, které zaujal po právní stránce k jednotlivým odborným posudkům.

[24] Jak vyplývá ze soudního spisu i z odůvodnění napadeného rozsudku, krajský soud respektoval závazný právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Obstaral si doplňující posudek posudkové komise v Ostravě a dále srovnávací posudek posudkové komise v Českých Budějovicích včetně jeho dvou doplnění. Na základě požadavků krajského soudu posudková komise v Českých Budějovicích posoudila povahu, závažnost a vývoj rozhodného zdravotního postižení stěžovatelky (lehká mentální retardace komplikovaná chronickou úzkostně depresivní poruchou až těžké intenzity). Vypořádala se s příslušnými lékařskými zprávami, posudky o invaliditě vyhotovenými ve správním řízení a také s tvrzeními stěžovatelky o jejím zdravotním stavu a potížích. Posudková komise se dále zabývala námitkou stěžovatelky, že její invalidita existuje již od roku 2001, a v této souvislosti uvedla, z jakých důvodů uznává stěžovatelku jako invalidní až od 20. 1. 2011. Posudková komise se rovněž vypořádala i se stěžovatelkou dodatečně předloženou zdravotnickou dokumentací. Na základě podrobného posouzení zdravotního

stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu pak dospěla posudková komise v Českých Budějovicích opakovaně k závěru, že stěžovatelka je od 20. 1. 2011 invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění s tím, že jde o invaliditu III. stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) citovaného zákona. Krajský soud následně v odůvodnění rozsudku uvedl své úvahy, které zaujal k jednotlivým posudkům, a řádně odůvodnil závěr o úplnosti a přesvědčivosti posudku posudkové komise v Českých Budějovicích, ve znění jeho dvou doplnění.

[25] S tímto závěrem se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud, neboť posudková komise v Českých Budějovicích se vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédla k potížím udávaným stěžovatelkou, vysvětlila důvod vzniku invalidity III. stupně k 20. 1. 2011 a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodnila. Krajský soud proto nepochybil, pokud z takto dostatečně odůvodněných závěrů posudkové komise vycházel. Stěžovatelka se domáhala přiznání invalidního důchodu již od 16. 7. 2001, avšak z úplného a přesvědčivého posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu stěžovatelky jednoznačně vyplývá, že k tomuto datu invalidní nebyla. Krajský soud správně poukázal na výsledky doplňujícího posouzení posudkové komise v Českých Budějovicích, podle kterého je v psychiatrickém vyšetření z roku 1981 uvedeno, že je stěžovatelka schopna pracovního zařazení úměrného jejím duševním schopnostem. Dle dalšího psychiatrického vyšetření z 18. 11. 2010 šlo o první psychiatrický kontakt a ke zhoršení psychického stavu došlo až 18. 1. 2011 natolik, že stav vyžadoval hospitalizaci, kterou stěžovatelka odmítla. Krajský soud proto postupoval správně i při určení data vzniku invalidity.

[26] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[27] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, již by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[28] Ustanovenému zástupci stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v další poradě s klientem přesahující jednu hodinu a v podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 2.000 Kč (§ 9 odst. 2 a § 7 bod 3. citované vyhlášky), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 546 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 3.146 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2016

Mgr. David Hipšr
předseda senátu